

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno - zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, števil. 3.
Poštno-hranilničnega računa števil. 864.139.

Cenjenim naročnikom in čitateljem!

Z današnjo številko konča prvi letnik „Družinskega Prijatelja.“ Hvala Bogu in vsem onim somišljenikom, ki so nas, bodi s svojim peresom, bodi z radodarnimi doneski podpirali, da smo mogli vršiti nalogo, stavljeno si kot program v prvi številki: nuditi slovenskim družinam dobro, koristno in kratkočasno berilo ter tako gojiti narodnost na zdravi, verski podlagi.

Naše stališče in dosledno smer lista ostaneta tudi v bodoče nespremenjena. Spremeni se le obseg lista, ki bo štel dalje redno 12 strani ter prinašal tako veliko več zanimivega čtiva nego do sedaj. Ena ali dve sliki bosta krasili vsako izdajo. Leposlovni del lista se pomnoži. Zboljšanje narodnega gospodarstva in delavski stanovi nam bodo vedno pri sreči. Pa tudi ugank in kratkočasnic, po katerih sega naše ljudstvo tako rado, ne bo manjkalo, tako, da bo našel v listu vsak dober Slovenec sebi kaj primerne.

Današnji številki smo pridjali posebno prilogo, ki obsega tri komade priobčene v 7. 13. in 16. snopiču. Novim naročnikom, posebno pa pevskim društvom pošljemo na zahtevo prav radi poseben odtis vseh kitic besedila. Upamo, da nam bo možno tudi prihodnje leto vstreči cenjenim čitateljem s sličnim delom naših mladih domačih umetnikov, gg. Vodopivca in Masleta.

S prvo številko bodočega letnika začnemo priobčevati izvirno daljšo povest „Lucija“ iz peresa naše vrle pisateljice Márice Potoške. Povest bo zanimala v prvi vrsti slovenska dekleta, ki si iščejo službe v Trstu.

Kdor še ni poravnal letošnje naročnine, pričakuje današnjo številko zaman. Pač pa smo jo poslali na ogled mnogim prijateljem, ki še niso imeli lista. Kdor se ne mara naročiti, naj list takoj vrne z opazko „Nazaj, se ne sprejme.“ Kdor jo obdrži, se smatra za naročnika, ki bo kmalu plačal, ker bo imelo upravištvo manj potrpljenja nego lani.

Z odličnim spoštovanjem

Uredništvo.

Zlata svetinja.

II. DEJANJE.
(Konec.)

(Priprosta, slabo zakurjena sobica. Šivalni stroj. Peč. Nekoliko potrebnega pohištva. Mračni se. Šipe so pokrite z ledom.)

1 Prizor.

Ana, Zorka.

Vdova Ana (zelo blede, mlada in še dokaj lepa, šiva malo oblačilce): Hiti, Zorka, da bo prej gotovo!

Zorka (ogleduje rdeče volnato in črno-pikasto snov ter pomaga šivati žametne trakove): Mati, ta obleka je pa zelo lepa. Kako se je bo veselila sosedova Tilka. Škoda, da nimam take!

Ana (se bolešno nasmehne): Predraga je za naju, ljubó dete. Šaj vidiš, kako sva revni.

(Nekoj hipov tihota. Le šivalni stroj ropoče.)

Zorka: Danes sem videla, kako lepa božična darila so kupovali stariši svojim otrokom. V izložnih oknih pa vse tako krasno... Pa tudi sobe

Prihodnja številka izide 13. januarja.

morajo biti bolj tople. Najina pa je hladna, da me že pričinja zebsti (*si árgne roki*). — Oh, zakaj je umrl dragi oče!

(*Ana bolešno vzdikne in si obriše solzo.*)

Zorka: Mama, nikar se preveč žalostiti. Govorim res tako neumno, a nekaj moram, drugače mi je dolg čas. — Jaz vsega tega ne maram. Zadovoljna sem, ako vas vidim veselo in da smem biti zraven Vas. Ali hočete, da Vam zapojem pesmico, katero ste me naučili, ko smo bili še na Štajerskem?

Ana (*objame Zorko*): Ti dobro, moje dete; le zapoj le!

Zorka (*poje*):

Zveličar preljubi je prišel nocoj,

Raduj se, o človek, in slavo mu poj . . . itd.

Ana (*pomaga proti koncu pesmi peti. Ko konča da nekdo potrka na vrata.*)

2. Prizor.

(*Prejšna, trgovski pomočnik.*)

Zorka: Mama, nekdo trka.

Ana: Naprej!

Trgovski pomočnik (*vstopi in se uljudno nakloni*): Dober večer, gospa! Lepa pesem! Moj gospodar, trgovec Marko, me je poslal, da Vas vprašam, če bi hoteli takoj priti malo k njemu.

Ana (*k hčerki*): Gotovo bo kako naročilo. Takoj se vrnem. Ti pa med tem prišij te trakove na krilce. (*Ogrne plašč in odide.*)

3. Prizor.

(*Zorka sama.*)

Zorka (*širo*): Daj, Bog, nekako pomoč, da se ne bo trebalo materi toliko mučiti! (*Tihota.*) Zakaj neki me je oni gospod v hotelu toliko izpraševal o svetinji? In še solzil se je! Znabiti pozna tistega dijaka.

Matere menda ne bo tako hitro. Sedaj mi je še-le dolg čas. Nekdaj je bilo pa drugače na sveti večer. Krasno božično drevesce, jaslice, darila, topla soba, da, da . . . to je bilo enkrat, ko je še živel ubogi moj oče. In kako smo peli vsi trije?! (*Poje.*)

O sveta noč, božična ti,
najlepša si, nad vse noči,
nad tabo vse se veselil . . . itd.

Ali pa, ko so mati zaigrali na glasovir in oče zapeli: (*Poje*)

Sveta noč, izlivaj ti
mir nebeški nam v srce!
potnik pokoj naj dobi,
in obriši mu — solzé.

Zvezde bliščijo, milo
dajo nam pozdravilo:
k vam bi srce hitelo
v nebeški dom!

(*Sliši se trkanje.*) Že zopet nekdo in matere ni doma. Naprej!

4. Prizor.

(*Zorka, gospod Anton.*)

Anton: Dober večer, Zorka! Zelo lepo si zapela to pesem. Kje si se pa naučila tako?

Zorka (*Mu ponudi stol*): Mati so me naučili, da si včasih preženevi žalostne spomine.

Anton: Prav tako, lepo tako! (*se ozira*) Kje pa imaš mater?

Zorka: Ravnokar so odšli k trgovcu Marku, ki je poslal po nje.

Anton: Škoda! Mislil sem te nekaj prositi!

Zorka: Česa pa, prosim?

Anton: Da bi bila tako dobra in mi skočila v bukvarno po «Fr. S. Vilharjeve skladbe.» Sveti večer je, pa bi s soprogo rad malo zapel in zaigral. Moje noge so že okorne, ti pa še lahko kar plavaš po zraku.

Zorka (*začudeno, sama pri sebi*): Fr. S. Vilharjeve skladbe?! Svoj živ dan še nisem slišala, da bi bila gospod Anton in njegova gospa muzikalična. (*Glasno*): Rada bi vam izpolnila željo, toda bojim se, da se mati kmalu vrnejo in dobe sobo zaprto. Dela je pa še veliko.

Anton: Pa pusti odprto! tukaj te počakam in opravičim, ako mati prej pridejo.

Zorka: Dobro, pa pojdem! (*Ogrne plašč*) Toda, vi morate tukaj počakati?!

Anton: Gotovo, gotovo!

Zorka: (*Odide*)

5. Prizor.

(*Anton, Olga njegova soproga, Dr. Skala, postrežček*)

Anton (*ko dekle odide zarpije*): Postrežček, recite gospodu doktorju naj pride.

Olga (*za hip vstopi in sveti dr. Skali ki nese relik zavitek. Za njim gre postrežček s krasno ozaljšanim božičnim drevesom.*)

Dr. Skala: Sedaj pa na delo! Vas, gospa, prosim, da pogrnete mizo

Olga (*pogrne mizo in nanjo postavijo božično drevesce.* **Odvetnik** odreže prvi zavoj ter razklada reči na mizo. **Anton** prazni drug zavitek z raznim volnenim blagom, knjigami in pisarskim orodjem. **Olga** pa hiti, da razloži sluščice in prižge sveče na drevesu. **Odvetnik** položi konečno na vrh knjigo s pedesetakom **Postrežček** in **Olga** se po dovršenem delu odstranita, **Anton** se umakne v temno režo. **Odvetnik** pa stopi za peč, da ga ustopivši človek ne bi opazil.)

6. Prizor.

(*Dr. Skala, Zorka, pozneje vdova.*)

Zorka (*za nekaj časa vstopi, a nenadoma obstane, knjiga ji pade iz rok. Nato zarpije in veselo skoči k mizi, pustivši vrata odprta na stežaj.*) Ta krasota, ta lepota! In vse tako dragoceno?!

Ana (*vstopi in osuplo sklenc roké*): Sveta nebesa, Zorka! Kaj je to — kdo je to prinesel?

Zorka: Ne vem, mama! Šla sem gospodu Antonu po knjigo. Ko se vrnem, najdem to lepoto!

Ana: O, Gospod, ali si morda poslal k nama svojega angela! (*Gre k mizi*.)

Zorka: (*objame mater*): Mati, zlata mati! Glejte, to gorko obleko. te slaščice in to pisarsko orodje.

Ana (*prime knjigo, iz nje pade petdesetak*): Moj Bog, 50 gl.! Odkod toliko denarja? (*Sklenc pobožno roki, med tem zaigrajo godci za kulisami rahlo melodijo pesmi: »O sveta noč, božična ti... itd.» Obe poslušata zamaknjeni. Hčerka se oklene matere.*)

Zorka: Kaj ne, mama Bog naju vendar ni zapustil?

Ana: On svojih nikdar ne zapusti, drago dete. — Ko bi le poznala dobrotnika.

Dr. Skala (*stopi izza peči*): Ni dobrota, ampak le skromno povračilo za izkazano milosrčnost nekdanjemu dijaku — pravoslovcu. Gospa, jaz nisem pozabil veselja, katerega ste mi napravili pred desetimi leti v vaši hiši na sveti večer!

Vdova (*osupnjeno stopi korak nazaj*): Nebeški Bog, gospod Skala! (*Plašno*) Saj se ne motim menda? Vi ste — gospod Skala, ni res?

Dr. Skala: Z dušo in telesom sem, gospa, nekdanji pravoslovec, odvetnik dr. Skala. Ko ste bili še srečni, tedaj ste z mano, revnim dijakom, ravnali tako, kakor se ravna s prijateljem in bratom. Usoda je hotela da ste vi ubožali, a jaz obogatel. Prav bridko obžalujem vašo nesrečo, vendar me veseli, da mi je mogoče, vam pomagati. Vzemite toraj drage volje to malenkost in se mi nikar ne zahvaljujte. To je le pičlo povračilo skazane dobrote. Dovolite mi pa, da roko, ki mi je nekdanj tako ljubeznjivo stregla, hvaležno poljubim! (*Poljubi roko*)

Ana: Gospod doktor, to je preveč, vse preveč

Zorka (*začudeno*): O saj sem vedela, da veste nekaj o onem dijaku. Da ste pa ravno vi tisti dijak, kdo bi si to mislil!

Ana (*začudeno*): Kako, Zorka? Ti poznaš gospoda doktorja?

Zorka (*v zadregi zarudi in suče konec predpasnika*)

Dr. Skala: Ne zamerite, gospa! Gospoda Antona, ki mi je podaril svetinjo, katero je dobra hčerka prodala njemu, da plača, z skupljenim denarjem stanovanje, sem naprosil, da mi privede vašo hčerko. Od nje sem zvedel vse.

Ana: (*objame Zorko*): Dobro dete moje. Bog te blagoslovi!

Dr. Skala (*vzame iz žepa lično etui*): Tu, ljuba Zorka, vzemi zate še posebno božično darilo! Tvojo svetinjo ti vračam! Ker se je z njo

združeni blagoslov že izpolnil, dal sem pritrditi svetinjo na zlato veržico. Mislim, da boš odslej zopet lahko nosila okrasek. (*K vdovi*): Vi, častita gospa, imate popolno pravico tirjati premoženje, to je denar, ki vam ga zadržuje neki sorodnik, kakor sem izvedel. Dokazati vam hočem, da mi (*šaljivo*) ne odiramo ljudi, ampak se pogostokrat pravdamo zato, da pomagamo bednim vdovam in sirotam. Nadejam se, da tako obistinim rek, ki diči Zorkino svetinjo! „Beati misericordes! Blagor milosrčnim!“

7. Prizor.

(*Prejšni, Anton*)

Anton (*vstopi*): Blagor milosrčnim, blagor vrli hčerki, materi in gospodu doktorju!

(*Za kulisami se začuje godba in moški zbor poje, spremljan od godbe, pesem: »Sveta noč, božična ti... itd.» Vsi poslušajo, vdova s sklenjenimi rokami, objemaje Zorko. Na polovico pesmi jame zagrinjalo padati in pade, ko petje ponehuje. Ko se ponavlja »Zvezde bliščijo, milo dajo nam pozdravilo«, se zopet dvigne in zopet hitro pade*)

Marijino česčenje v Trstu.

(Zgodovinske črtice. — Spisal Matija Sila.)

(Konec)

Na starem trgu (Piazza vecchia), v središču starega Trsta, je cerkev sv. Rožnega venca Marijinega. Pobožni in premožni meščani, posebno starejši, so davno želeli, da dobé cerkev v onem kraju mesta, kajti za starčke je bilo težavno in mučno hoditi po strmi rebri v stolno cerkev sv. Justa. Dne 11. maja 1631. l. je škof in grof Pompej Coronini posvetil temeljni kamen te cerkve ter vložil 3 svetinjice: Matere Božje, papeža Urbana VIII. in cesarja Ferdinanda II. V štirih letih je bila dozidana, a posvečena šele 3. avgusta 1651 od škofa Antona Marenzi-ja. V tej cerkvi sta imeli svoje družinske rakve (grobe) družini Locatelli in Cernja. Ko so za vladanja cesarja Josipa II. mnoge podružne cerkve zapirali, nekatere tudi podirali, je bila cerkev sv. Rožnega venca (del Rosario) prodana za 7500 gld. protestantom avgsburškega veroizpovedanja dne 17. junija 1785. Tržaški magistrat je to cerkev, potem ko se je cerkev sv. Petra na glavnem trgu podrla in na onem mestu zgradila „uzorna“ palača (Palazzo modello), 1869. zopet nazaj kupil za 90.000 gld. Za katoliško službo božjo posvečena 1. februarja 1871. po škofu Jerneju Legatu, je postala cerkev sv. Rožnega venca podružnica župne cerkve jezuitske. Sedaj ima dva oltarja; glavni po naslovu, in stranski Matere B. Vnebovzetja, na katerem je podoba Marijina prenešana iz stolpa na morskem bregu.

Pod obokom mestnih vrat in nad vratmi dvigajočega se stolpa, na obali morja, so se v večernem mraku shajali mornarji, ribiči in težaki, da so skupno molili rožnivenec. Od roda do roda so bili tako vajeni in hudo jim je bilo, ko se je julija meseca 1838. l. porušil oni stolp in zadnja mesna vrata. Podobo M. B. so prenesli v cerkev sv. Petra ter tam nadaljevali molitev sv. rožnega venca. Potem pa, ko je zginila podružnica sv. Petra 1871. l. so prenesli Marijino podobo v cerkev na starem trgu, kjer opravlja že veliko let večerno pobožnost sv. Rožnega venca starosta tržaške škofije č. g. Ivan Solari.

Bratovščina sv. Rožnega venca je bila v Trstu ustanovljena že 1613. l. Imela je svoj sedež v najstarejši cerkvi sv. Silvestra; potem pa, ko so prišli 1619. l. jezuiti v Trst, so oni sprejeli vodstvo te cerkve in bratovščine, dokler ni bil njih red preklican. Ondi so tudi ustanovili bratovščino brezmadežnega spočetja Marijinega. Čudno, da sta bili obe katoliški cerkvi, sv. Rožnega venca in sv. Silvestra prodani protestantom, ta kalvinom (helvetskega veroizpovedanja — Grisoni) in ona „evangelskim“ (luteranom avgsburškega veroizpovedanja), kakor da se pekel maščuje nad Ono, katera mu je največ duš otela: „Vse krivovere si Ti sama zatrla po vsem svetu!“

V starem Trstu se omenjati še dve kapelici posvečeni Mariji: Oznanenja Marijinega (Annunziata) in male Marije (Madonnina), prva na onem mestu, kjer je zdaj škofova palača, druga pa v ulici istega imena. Obe sta popolnoma zginili A češčenje in proslavljanje Marije Brezmadežne nikoli ne mine, in prerokba, ki jo je izrekla uboga Devica Nazareška pred 1900 leti: „odslej me bodo blagrovali vsi narodi“ se vedno bolj izpolnjuje. Ko so v starinski zvonik stolne cerkve sv. Justa dne 12. septembra 1829 l. obesili veliki zvon, je prvičkrat zvonil in z veličastnim, mogočnim glasom zapel slavo Marije ob večerni Zdravi Mariji, kakor bi hotel vsem Tržačanom povedati:

Češčena si, Marija, Ti,
naj se glasi do konca dni,
naj vedno sliši se zvonjenje,
Mariji čast in počeščenje,
nebo in zemlja naj glasi:
Češčena si, Marija, Ti!

Žena in svoboda.

(Spisal Zvonimir Masle.)

Globoki vzdih, ki se izvijajo iz bolečnih src se množijo, ljudstva propadajo, vstajajo upori, bijejo se boji — boji za pravo svobodo! In v teh srditih bojih se razbijajo mogočna vladarstva in izginjajo oblastni narodi iz svetovne površine.

Zakaj to? Kdo je provzročitelj tega zla? —

Tega zla je kriva jedino le nevera, katero goje brezvestni kapitalisti v svoj prid, da jim podjarmi nižje ljudstvo, za katero sklepajo potem slabe postave, ne, — verige, skovane v kapitalističnem ognju! Ubogo ljudstvo, ki zaslepljeno ni znalo več ločiti prepreženega pota od prostega in ni vedelo ločiti omejene in neomejene svobode od prave svobode!

In nehote se mi koj vsiljuje vprašanje, zakaj vendar niso matere odvrčale svojega zaklada svojih otrok od nevere in jih obvarovale hudih posledic, prave sužnosti? Zakaj niso te matere pobijale nevere, ki je združena z nesvobodo in je časn ali celo večni grob ne le posameznikom, ampak tudi celim narodom in državam?

Zgodovina mi odgovarja: narodi so padli tako globoko zato, ker se ni cenila materina beseda in vzgoja. Matere tedaj že niso imele prave svobode, temveč njih svoboda je bila omejena v ženo — sužnjo. Pri onih narodih pa, kjer so živale žene neomejeno svobodo, so zopet vsled neomejenosti zanemarjale svoje gospodinjske in materinske dolžnosti.

Svoboda, ki ni prava, naj je že omejena ali neomejena, vklepa dušo in telo v gorje!

Znano je, da navdajata moža pogum in podjetnost. On ni vstvarjen za podrobna hišna opravila, ampak za opravila širjih krogov, ki se tičejo gmotnega vzdrževanja njegove družine. Mož tudi nima potrpežljivosti za navidez malenkostna hišna opravila in rad bi poznal moža, ki bi z vso ženski lastno potrpežljivostjo peval jokajočemu otroku zibal ga po dnevi in po noči in takorekoč prečul noč in dan poleg drugih nešteti opravil.

Zategadelj pa mora imeti mož ženo kot pomočnico in varovati njeno pravo svobodo. Ženo navdaja globoka ljubezen, v koji vzgaja in poučuje svoje otroke; ženo prešinja globoka pobožnost, v koji zajema svoj uk in tolažbo ob žalostnih dnevih, v ženinem srcu stoluje trdno upanje, v kojem, trpeč veliko in veliko, vendar z nekako gotovostjo pričakuje boljših dni. Povdarjam, da je globoka ženska pobožnost sklenjena s trdnim upanjem nekaj posebnega: malokdaj je pač čuti o obupanosti žene-matere in iz tega izvirajočem samomoru. — Ženska je ustvarjena za podrobna hišna opravila. Kakor možu ženska opravila ne gredo izpod rok, tako je tudi ženska nesposobna za možka opravila. Prav zato se tam, kjer je prava svoboda žene omejena v ženo sužnjo, ali kjer je neomejena, ne ruši le družinsko življenje, ampak dosledno tudi državno.

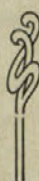
Suženstvo žene je znano že iz najstarejših časov. Tako je bila na primer v grški in rimski državi sprva žena v družinskem življenju popol-

(Sledi na šesti strani)

V sveti noči

(Speval Zvonimir Masle).

Zvezde migljajo,
v polnoč veslajo,
črede s pastirci globoko že spe;
mir je svečani
zlit po ravani —
tiho, skrivnostno je vrhu zemlje.

„Srečni so časi“,
angel se zglesi,
„rojen obljubljeni kralj je sveta;
več ne strmite,
molit hitite
V Betlehem v hlevce v ponižnosti ga!“

Blišč jih predrami,
s čarom omami,
lepši kot soluce po nebu prostran.
Kaj to pomeni,
kdo razodeni
v temi polnočni najkrasnejši dan?

Ž njimi združimo
se in molimo
v kruha podobi med nami Boga;
zemlja naj peva,
nebes odmeva
Večni ljubezni — Rešniku sveta!

noma prezirana, njena prava svoboda je bila omejena. Žena ni smela moževim naredbam ničesar oporekati, ne pečati se s kako umetnostjo, niti zahajati v javno življenje, pač pa je morala nalik jetniku tičati in dolgočasiti se v svojem odločenem hišnem oddelku.

Toda, ko se je vršil velepomemben obrat in je uživala žena večji ugled v družini in državi ter imela pravo svobodo, tedaj je čudovito rasla rimska država v svetovnega orjaka! —

Ko pa je prava svoboda žene prekoračila svoje meje v neomejeno svobodo, tedaj so hoteli storiti žensko jednako možu v telesni moči, v umstveni izobrazbi in v vseh poslih. Ženske so si hotele utrditi svoje telo, vežbale in urile so se v telovadbi, borile se z gladijatorji, vozarile po mestu, ponočevale in pretepevale se po ulicah in tako zanemarjale svoje gospodinjske in materinske dolžnosti.

Prav ta načela neomejene ženske svobode so bili oni neznosni in tajni udarci, kateri so zadali stari grški državi hudo bolezen, in spravili silnega rimskega orjaka v svetovni grob.

Podoben vzgled najnovejših dni je turška država. Bila je nekdanj mogočna in si podjarmila mnogo sveta: celo Španska in Portugalska, izvzemši kneževini v Pirenejah sta se ji klanjali; grozila je tudi ostali Evropi z ognjem in mečem, katero so pa ubranili ob tem oslavljeni, sedaj od nje same teptani — slovanski narodi.

Toda bolna načela turške vere: nesvobodno ženstvo in mnogoženstvo, zadale so ji smrtno kal! Kakor tudi najlepše jabolko, kojega se loti v jedru gnjiloba, gnjije in hira, dokler ne odpade z drevesa v pogin, se godi tudi turški državi. Sama si je usadila in negovala kal gnjilobe v svojem jedru, sedaj pa že hira in gnjije; evropske države, ki so nekdanj pred njo trepetale pa v zavisti čakajo, da zaveje usoden vihar v njej sami in jo strese raz evropske veje — iz Balkana.

Načela, ki vladajo tozadevno dandanes tudi pri nas, so, žal, v marsičem napačna! Ker se naše dni ne upoštevata človekovo dostojanstvo, bi bilo res pravcato čudo, ko bi ne vladalo dandanes modernu suženjstvo žene. Žene-matere delajo po tvornicah in so tako dan na dan odtegnjene otrokom, ki rastejo kakor žival v gozdu brez pouka in nadzorstva ter dorastejo često v grozne neolikance in brezverce, kateri povspešujejo nadaljno, hujše suženjstvo.

«Modre» države današnjih dni pa so ustvarile še drugo ničlo, namreč civilni zakon. Te države, mesto da bi zakon branile, ga namenoma še same podirajo in pobijajo! S tem delajo prosto pot za mnogo gorja in kopljejo grob same sebi...

Sreča posameznika, sreča in bodočnost na-

rodova je odvisna od vzgoje, ki jo imajo otroci od matere. Židovsko ljudstvo, dasi že zdavnaj brez kraljestva, dasi razkrojeno na vse strani sveta, vendar še ni izginilo iz svetovne površine: židovske matere so dobre vzgojevalke svojih otrok!

Materam je dan nekak poseben upliv na otročje srce, one so vedno več v krogu svojih otrok in ljubeznivejše, kakor resni očetje, katere opravek ali služba često za dalj časa zadržuje od doma.

Velika zmožnost in odgovornost je dana materi za vzvišeno in sveto nalogo, da že na vse zgodaj začne neutrudno zidati v rahlo otročje srce glavne temelje vzgoje krščanskega življenja. Te temelje zamore postaviti samo prava mati, ako je dovolj svobodna; oče more le pomagati in pozneje nadaljevati delo. Neovrgljivo je, da se nauki in navodila, dana otroku v zgodnjem jutru njegovega življenja, uglobe v rahločutno otročje srce kakor neizbrisljivo znamenje in grozni udarci in viharji bi morali privreti čez otroka, huda usoda bi ga morala zadeti, da bi izbrisala iz duše to znamenje!

Gorje pa, če raste otrok brez krščanskega pouka, če vzraste v nasprotnih načelih, katere začne izvrševati v življenju sebi in drugim v nesrečo! Stariši čutiljo že na tem svetu — seveda prepozno — kazen za slabo vzgojo svojih otrok. Otroci, za koje so se oni v gmotnem oziru pogosto dovolj trudili, nimajo do njih več spoštovanja, ljubezen je tudi izginila kakor megla, v sreču pa je zavladata v popolnem obsegu črna ne-hvaležnost!

Kako drugače se godi krepostnim starišem za njih pravo, neutrudno delovanje! Duševni mir otrok jim kaže zadovoljno in srečno življenje; spoštovanje, hvaležnost in ljubezen do starišev se bolj in bolj vžiga in plamtí ter donaša starišem v starosti in onemoglosti radost in tolažbo in še dolgo potem, — ko se je črna gruda strnila nad njimi — čast in hvalo, pri Bogu pa večno plačilo.

Toda tako delovanje mater še ni vse! Roke mož velikanov niso dovolj velike, da bi vzdržale blagostanje naroda, ampak potrebujejo še narodnega delovanja krščanskih mater. Materam je vzgajati deco za nebo, istočasno pa jo tudi vzgajati in likati v diko domovine. Mati mora z žarom domovinske ljubezni ogrevati in razvneti rodoljubno čustvo, ki je prirojeno vsakemu človeku. Mati naj otrokom pripoveduje junaške čine velikih narodnjakov in z otroci naj popeva krasne domoljubne pesni. Prvi pogoj domoljubja naj je ljubezen do materinega jezika. Le tako bode vstala narodova zavest, pobijala uspešno sedanje krivice in svetila kakor visok svetilnik z vsem ponosom v dni narodove prosvete, pravice in blagostanja..

Vinogradnikom.

Ločeni trtni nasadi.

V starem času, ko nismo še imeli novih ameriških trt, se je našel le redkokje vinograd, kjer bi rasla vsaka trtna vrsta posebej. Naši predniki so mislili: čim več trtnih vrst, tem boljše bo vino. To pa ni resnično. Dobro kapljico dajo le dobre trtne vrste, ne da bi se jih mešalo z drugimi vrstami. Slabe trtne vrste dajo slabo in kislo vino. Če hočemo slabo in kislo vino zboljšati z boljšim vinom, storimo to, kadar hočemo, in ni treba, da bi trtne vrste v vinogradu mešali kakor fižol in zelje v loncu.

Pri nas so čisti trtni nasadi zelo redki. Kjer pa so, značijo napredek in so tudi lastniki z njimi gotovo zadovoljni. Če stvar dobro premislimo, vidimo koj, da je to za vinogradnika velevažno.

Če si opazoval posamezne trte, si se lahko prepričal, da ima vsaka trtna vrsta svoje posebne lastnosti. Zato zahteva tudi vsaka trtna vrsta svoje posebno oskrbovanje. Refož treba n. pr. rezati na dolgo, če hočemo imeti dosti grozdja, ker zadnja očesa so nerodovitna. Nasprotno pa moramo rezati žlahtnino, portugalko, modro frankinjo, bolj na kratko, če hočemo imeti od teh trt velike in lepe grozde.

Naši rezači pa ne poznajo in tudi ni možno zahtevati, da bi vsako trtno vrsto poznali po lesu in jo primerno obrezovali. Če pa imaš čist nasad mu lahko poveš: ta vinograd obreži na kratko, drugega na dolgo i. t. d. Če imaš različne trtne vrste pomešane, pa ne moreš vsaké trte na poseben način obrezovati, ker to ne bi prijalo očem pa tudi ne dobroti vina. Nekateri se štejejo za napredne, če imajo dosti različnih vrst, vse skupaj pomešane; to pa ni napredno, ker nekatere trte uniči bolezen, druge mrčes i. t. d. Ko pride čas trgatve, pa so velike pleše, kjer nimaš kaj trgati.

Napredno je imeti malo «sort», pa dobroh.

Različne trte poganjajo ob različnem letnem času, zato se lahko spomladansko in poletno delo primerno uredi. Trte, ki prej poganjajo se prej, one, ki bolj kasno poganjajo, pozneje obdelujejo. Tudi radi trtnih bolezní je potrebno, da se vsadi vsaka trtna vrsta posebej. Nekatere trtne vrste so močno podvržene peronospori, škropili jih bodemo večkrat kakor druge, ki niso podvržene tej bolezni. Druge trtne sorte napada grozdna plesnoba, žveplali jih bomó večkrat i. t. d. Vse to se lahko opravi, če se sadi vsako trtno vrsto ali sorto posebej.

V kaki razdalji naj sadimo trte?

Večinoma se sadi trte pregosto. Ko sadimo trto, moramo misliti nato, kako velika bo zrastle, ne pa, kako velika je takrat ko jo sadimo. Pri

nas v bregovih naj se sadi trto od trte 120 cm (en dober meter): vrsta od vrste bodi oddaljena 150 cm (poldrugi meter). V nižavah pa in ravninah, kjer se obdeluje vinograd s plugom, bo prav umestno, če se to mejo nakoliko prekorači.

Domači zdravnik.

Glavobol. Če ti kri preveč sili v glavo, vzemi toplo kopel za noge, seveda 2—3 ure po obedu. Vodi primešaj malo kisa in soli. Mesto tega namočiš lahko zvečer bele nogovice v mrzli vodi, jih dobro izžmeš, oblečeš ter se v postelji dobro pokriješ z volнено plahto. V takih nogovicah ostaneš lahko vso noč. Tudi smeš to večkrat ponavljati; seveda moraš biti pri tem previden, da ne nikdar vstaneš dokler niso noge popolnoma suhe.

Za nervozen glavobol pa pij čaj iz melise in oražnega cvetja. V vrel krop deni peščico tega čaja ter pusti, da se kuha 5 do 6 minut. Tak čaj pomaga tudi onim, ki trpe na pomanjkanju spanja.

Da bi ne bil vsu tako debel. Začni počasi manj jesti in še manj piti. Varuj se vseh jedí, ki ti povzročajo žejo. Bodi zmeren v popru, soli, hrenu, suhem mesu, starem siru itd. Opusti sladčice in štruklje. Ne pij med jedjo, temveč šele uro potem. Ne jej prezabeljenega. Umivaj se, kopaj se, telovadi in plezaj na gorovje. Sadje in sočivje ti ne bo škodilo.

Kaj pravi politika?

Avstrija. Državni zbor. V proračunskem odseku je bila vlada poražena. Predlog, s katerim je zahtevala za se kredita 69 mil. namreč ni dobil večine glasov. V vsaki drugi državi, kjer vladajo zdrave razmere bi vlada odstopila, kadar bi dobila tako nezaupnico od ljudskih zastopnikov. A ravno dejstvo, da je ministrstvo Körberjevo navzlic temu „porazu“ ostalo še na krmilu, kaže kako boleha naš parlament. Poslance so poslali na počitnice, poklicali pa jih bodo najbrže zopet kmalu po novem letu. Körber hoče menda še enkrat poskusiti, če bo hotel parlament delovati. Če pa ta poskus ponesreči, potem pa bo morala ali vlada odstopiti ali pa bo razpuščen drž. zbor in bomo imeli nove volitve. Vsled teh razmer boleha v Avstriji sploh vse javno življenje. In vendar bi bila rešitev iz te zagate tako lahka: dajo naj se vsem narodom njih pravice. Ali ravno tega vlada ali noče, ali ne more, ali ne sme. — Avstrijska armada bo v teku let 1905, 06, 07 spremenjena in pomnožena; zidali bodo tudi nove trdnjave v Dalmaciji. — V Trstu je bil izvoljen za drž. poslanca namesto umrlega Acquarollija John vit. Scaramangá, kandidat liberalne stranke, poprej privrženec patrijotov. — Takih viharjev, kakršni

so se vršili te dni v ogrski drž. zbornici, ni še videl menda noben parlament. Opozicijski poslanci so prišli polnošt-vilno v zbornico, razbili so vse, kar jim je prišlo pod roke, napadli so stražarje in jih zapodili iz dvorane. Zaradi teh divjaških prizorov je bila seja odpovedana. Najbolj divje poslance bodo izročili sodišču. Boj opozicije je naprjen proti Tiszi in proti predsedniku zbornice Perszelu. Druga seja je bila bolj mirna, ker ji ni predsedoval Perszel in ker je bila odstranjena parlamentarna straža. Razne opazke in psovke z desne in leve so pa zopet tako razgrele glave, da je moral predsednik večkrat prekiniti sejo. Opozicija je napadala nov poslovnik in napovedovala najo-trejši boj, Tisza pa je zagovarjal postopanje vlade in večine. Velikanski vrišč je zagnala opozicija, ko je izjavil Tisza, da naj mu dovolijo proračun ali ne, nove volitve se bodo vršile na vsak način. Seja v pondeljek je bila jako kratka. Prečitano je bilo kraljevo pismo, s katerim je bilo odgodeno zasedanje do 28. decembra. Po novem letu bo baje cesar sam zaključil zbor in na pomlad bodo volitve. Najsramotnejše pa se vede 40 hrvaških poslancev, ki podpirajo Tiszovo vlado, največjo neprijateljico hrvaškega naroda.

Balkan. Slednjič se je Pašiću posrečilo, da je sestavil novo ministrstvo. — Srbija bo najela 80 mil. frankov za zgradbo železnic in za armado. — Laški kralj je odlikoval kralja Petra I. z najvišjim redom Aununziate. — Ob devetnajstletnici bitke med Srbi in Bolgari pri Slivnici so priredili srbski in bolgarski visokošolci maše zadušnice za padle vojake v Belemgradu in v Sofiji. — Avstrijski in ruski poslanik sta zopet zahtevala od turške vlade pomnožitev orožnikov v Macedoniji, a Sultan ni ugodil tej zahtevi. Isto zahtevo so sedaj ponovile razven imenovanih držav še Italija, Francija in Angleška.

Italija. Ker trpijo kmetje v nekaterih krajih na Laškem lakoto, med tem ko se gospodi dobro godi, so kmetje demonstrirali. V teh spopadih je bilo ranjenih in umorjenih več ljudi. — Po vsej Italiji bodo pomnožili policijo, zato da ne bo treba pri gostih nemirih in štrajkih klicati vojakov na pomoč. To postavo je že potrdil parlament. Sedaj razpravljajo o trgovinski pogodbi s Švico. — Tudi Italija bo pomnožila svojo vojno mornarico. — V Benetkah so hoteli prirediti protia-vstrijski shod zaradi dogodkov v Inomostu; a vlada ga je prepovedala.

Francija. Poslanec Syveton, ki je pred kratkim oklofutal ministra Andree-ja, je umrl nenadoma. Širijo se razne govorice, eni pravijo, da so ga zadušili, drugi pa, da se je usmrtil sam. Ker se židovski časopisi trudijo, da bi dokazali, da se je usmrtil sam, je to dokaz, da so Syvetonu po-

magali Židje in framasoni na oni svet, ker je bil ta poslanec njih velik sovražnik.

Španija. Ker ni hotel kralj potrditi nekega generala, predlaganega od vlade, je odstopilo ministrstvo Maura. Novi ministrski predsednik je general Azcaraga.

Vojna. V Mandžuriji je mir, le stražaji se tu pa tam spopadejo. Zima je huda, vojaki prebivajo v podzemeljskih luknjah. Ruski vojaki so dobro preskrbljeni z gorkimi oblekami in tudi z jedili, ne tako Japonci, ki mnogo trpijo. Japonske brzojavke so javljale, da Japonci streljajo, odkar so zasedli grič «203 m.» na ruske vojne ladije in da so jih že vse potopili. Vojaški veščaki pa pravijo, da so ladije potopili najbrže Rusi sami, a na tak način, da jih takoj lahko vzdignejo in pripravijo za boj. Port Artur se bo držal, dokler ga pride baltiško brodovje rešit.

NOVICE.

(Vesele praznike in srečno novo leto) voščimo prav iz srca vsem dragim čitateljem, naročnikom in dobrotnikom „Družinskega Prijatelja“! Dal Bog, da bi v bodočem letu vedno širji sloji slovenskega ljudstva iskali in našli v bornem lističu mnogo zdrave in korigirane dušne hrane.

Uljudno prosimo vse somišljenike, naj se nas kaj kmalu spomnijo ter nam kaj pošljejo za novo leto. Starinaročniki naj se blagohotno poslužijo danes priložene položnice; novi naročniki jih pa dobe s prvo številko prihodnjega letnika.

(Pridejano kazalo) bo služilo dobro onim, ki mislijo vezati vseh 24 snopičev prvega letnika. Sicer pa nudi tudi drugim pregled vse letos priobčene snovi.

(Smrtna kosa). V Pazinu je umrl umirovljeni župnik Matej Suplina. Pokojnik je mnogo let služboval kot župnik v Bernu pri Pazinu. Dočakal je starost 75 let. N. v m. p.

(Odvetniški izpit) je napravil v Trstu gospod dr. Rudolf Gruntar, rodом Kobaridec. Novi odvetnik se nastani v Tolminu.

(Nagle smrti) je umrl v Rojanu 15. t. m. železnični uslužbenec Peter Žetko. Prišedšega domov je zadel mrtvoud; zapušča vdovo in pet nepreskrbljenih otrok.

(V Bazovici) je umrl dne 12. t. m. tamošnji ugledni občan Luka Ražem v 88. letu svoje dobe.

(Smrt v cerkvi.) Minoli teden je umrl v Barokovljah med sv. mašo zornico 73letni Josip Vitez štev. 131. Smrt je povzročilo izkrvavenje.

(„Slov. dekliška Marijina družba v Rojanu“) je bila kanonično ustanovljena od presvitl. g. škofa Dr. Frančiška Nagl z odlokom dne 6. Dec. t. l. št. 2397 in pridružena prvi in glavni Marijini družbi v Rimu ter obdarovana z vsemi odpustki in predpravicami iste z diplomo dne 12. t. m.

Prvi reden shod bo imela družba na sv. Štefana dan po blagoslovu.

(Jubilej proglasitve) Brezm. spočetja so članice Marijine družbe v Trstu proslavile na poseben način. V armenski cerkvi se je prvokrat glasno molila ura češčenja pred izpostavljenim Sv. R. Telesom. Opravila se je ura namenjena za praznik Brezm. Spočetja. Ubrana molitev in lepo petje je ganilo vse vdeleženke. Prihodnja ura češčenja bode novega leta dan. Molile bodo uro v čast presv. Imena Jezusovega, da začnejo novo leto 1905 v tem presv. Imenu.

(Nepričakovano lepo razsvetljava) v proslavo Brezmadežne so napravili Tržačani dne 7. in 8. decembra zvečer. Posebno prijeten utis je napravilo na katoličane dejstvo, da so tudi duhovniki tuk. srbske pravoslavne cerkve razsvetlili svoja okna v čast Brezmadežni. Bog daj, da bi Marija kmalu zedinila brate Slovane v kat. cerkvi.

(Možko Marijino družbo) za Trst s sedežem pri novem sv. Antonu je že potrdila cerkvena oblast; ko se oglasi zadostno število mladeničev in mož, bo ustanovni shod

(Župnijske knjižnice.) Veseljem nas je napolnila novica o nameravanih župnijskih knjižnicah v Trstu. Ta naprava je krvavo potrebna. Je res že grdo, kako židovska golazen slepari krščansko ljudstvo. Pomislite, da obljublajo v prevaro onim, ki bi naročili vse ostudne zvezke, v dar celo podobo Srca Jezusovega in Marijinega!!

(Slovenski nagrobni napisi) pri sv. Ani se, hvala Bogu, v zadnjem času vedno bolj množe. Le tako naprej. A žal, da nam delajo nekateri napisi sramoto s svojimi gorostasnimi pogreški. Temu se lahko odpomore. Pokaže se nameravani napis slovenskim duhovnikom, ki bodo radi popravili morebitne napake. Če ni komu še znano, povemo, da je krivična taksa, ki jo je bil magistrat naložil za slovenske napise, po prizadevanju uglednega rodoljuba odpravljena...

(Morilec Jakoba Nagodeta) je bil v soboto dne 10. t. m. od tukajšnjega porotnega sodišča obsojen v smrt na vislicah. Ubijalec Anton Freno je 28 let star. 20letni Josip Ivanov, ki je bil ob enem s pravim morilec obdolžen težke telesne poškodbe na ranjenem redarju Nagodetu, je bil oproščen.

(Ponesrečil) je dne 13. t. m. zvečer na ljubljanskem kolodvoru 35 let stari oženjeni sprevodnik južne železnice Ivan Likovič. Nesrečež

je prišel pod vlak, ki je pripeljal iz državnega kolodvora na južno železnico. Vlak mu je odtrgal glavo. Likovič zapušča vdovo s štirimi otroci, od katerih je najmlajši šele pred nekaj dnevi prišel na svet.

(Nadježda Slavjanska v Trstu.) Minoli teden, četrtek in petek zvečer, je priredila Nadježda Slavjanska v koncertni dvorani «Narodnega doma» dva koncerta, ki sta nudila tržaškim Slovencem, posebno glasbeno izobraženim, obilo užitka. Večkrat smo sicer že slišali Tržačani ruske zборе, a vendar nismo Rusov še nikdar tako željno pričakovali kakor letos. S tem ruskim koncertom so bili prostori slovenskega gledališča v Trstu svečano odpravljeni

(V Kamnjah na Vipavskem) je napravila „Dekliška Marijina družba“ skupno s cerkvenim pevskim zborom dne 8. decembra prav lepo veselico v proslavo Brezmadežne. Vspored je obsegal petje tamburanje, deklamacije, samospeve, žive podobe in gledališko igro «Dve sestri». Za nameček nam je še g. župnik razkazoval s scioptikonom razne podobe iz Marijinega življenja. Veselica je vspela prav krasno. Vse pohvale so vredni pevci in pevke, ki tako vstrajno zahajajo h pevskim vajam. Pa v Kamnjah nimamo samo lepega petja — ker kamensko petje slovi po pravici kot najlepše v celi dekaniji — ampak imamo tudi precej močan tamburaški zbor. Tamburaši, sami čvrsti kmečki fantje, zaslužijo priznanje za svojo vstrajnost. Dasi imajo skoraj vsi precej daleč, nekateri pol ure, nekateri celo tri četrt do kaplanite, kjer imajo vaje, vendar prihajajo redno in ob vsakem vremenu k vajam. Sedaj po zimi pa imajo vaje skoraj vsak dan. Res posnemanja vredna marljivost, zato so pa tudi lahko zadovoljni s svojim vspehom.

(Iz Kozjega na Štajerskem.*) Sklep devetdnevnic in sv. leta je bil prav sijajen. Krasno razsvetljena cerkev je bila natlačeno polna. Belo oblečene deklice z vencami na glavi so prišle s svečami v rokah, tudi mladeniči niso zaostali. Obhajanih je bilo nad pet sto. Slovesno sv. opravilo je vodil naš novi gosp. dekan Henrik Verk.

(Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) naznanja, da sta bili ti-le navedeni podružnici poslali prispevke za leto 1903 v tekočem 1904. letu: ženska podružnica na Vrhniki znesek 86 K; moška podružnica v Celju znesek 268 K 23 h. Ženska podružnica v Št. Jurju ob juž. žel. pa je uposlala meseca novembra 1903 znesek 82 K 50 h potom uredništva lista «Slovenec». Ob enem ko se v koledarju za 1905. leto s pričujočim popolnuje «Vestnik» naše družbe za leto 1903, prosi družbino vodstvo vse podružnice, naj bi bla-

*) Vsled prepičlega prostora ni bilo možno priobčiti dopisa v celoti. Op. uredn.

govorile v prihodnje vedno v pravem času in vedno za tekoče leto pošiljati prispevkov in to neposredno družbinemu vodstvu. Naknadni popravki provzročajo namreč obilo dela; „Vestniku“ pa učinjajo to škodo, da ni popolnoma natančno zrcalo dejanja in nehanja družbinega vodstva.

Dalje javlja isto vodstvo, da so porabne le cele zalepke in cele dopisnice s popolnim besedilom, posebno, ako so starejšega datuma. Izrečno povdarjamo, da znamk, če so samo izrezane iz dopisnic in zalepk ne moremo rabiti. Objednem si usojamo opozarjati vse cenjene rodoljubkinje in rodoljube na to, da naj se pisemske poštno znamke ne odlepljujejo, nego izrezavajo s papirjem vred, na katerem so prilepljene in nam tako pošiljajo, ker le take znamke je mogoče naši družbi razpečati. Imena darovalcev in število po njih uposlanih znamk se bodo objavila svoječasno.

(Izvrsten list v svoji stroki) je „Cerkveni Glasbenik“. Pa tudi potrebnejši, ker nobena akcija, nobena struja ne more dandanes obstati brez svojega glasila. Omenjeni list si je stavil nalogo izboljšati cerkveno petje na Slovenskem, in priznati mu mora vsak, celó nasprotnik, da se pošteno in tudi z vidnim vspehom trudi, da doseže svoj smoter. List je izvrstno urejevan, saj ima tudi urednika, ki sta kos svoji nalogi, namreč Dr. A. Karlina in A. Foersterja. Spisi in članki so obče zanimivi ne le za one, ki se bavijo s cerkveno glasbo, ampak za vsakega izobraženca. V glasbenih prilogah prinaša skladbe naših najboljših skladateljev n. pr. Foersterjeve, P. A. Hribarjeve, Fajgeljeve, Kimovčeve i. t. d. Tak list pač zasluži, da ga podpirajo vsi, ki jim je mar cerkvena glasba.

Cerkveni glasbenik“ izhaja enkrat na mesec in stane 4 K. Naročnino je pošiljati upravnistvu „Cerkvenega Glasb.“ v Ljubljani. Pred škofijo št. 12.

(Nov slovenski časnik) je „Jeseniška straža“, ki izhaja vsako soboto v Kranju. List je ustanovljen v obrambo slovenske zemlje in slovenskega jezika v Gorenj-ki dolini od Trbiza do Lesec.

(Nerazdružljivost zakona) med katoličani v Avstriji, ki je zagotovljena v § 111 državlanskega zakonika, misli menda odpraviti naša vlada pri prihodnji reviziji istega zakonika. Tako se je vsaj izrazil ministrski predsednik Dr. Körber proti deputaciji „društva katoliških ločenih zakonskih“, ki ga je prišla prositi, naj skrbi za to, da bo v bodoče državno veljaven zakon, ki ga sklene ločena oseba za časa življenja svojega bivšega zakonskega družeta. Proti takim nakanam protestiramo avstrijski katoličani najodločneje, ker vemo, da si koplje Avstrija na ta način grob. Storimo vse, da odvrnemo pretečo nevarnost. Po shodih političnih in nepolitičnih društev, po državnih in

deželnih poslancih pokažimo, da nas biva v nekaj katoliški Avstriji še nekaj katoličanov, ki ne puste razdruževati tega, „kar je Bog združil.“

(Postava za izseljence.) Vladni zakonski načrt glede izseljencev, ki je predložen zbornici, predvsem namerava varovati izseljence. Izseljevanje smatra za gospodarski pojav, s katerim se mora računati. Zakonski načrt ne krati posamezniku pravice za izseljevanje. Pravico za posredovanje bo podelilo ministrstvo za notranje zadeve, ki bo tudi nadzorovalo delovanje posredovalnic.

Kdor bo iskal delavcev za inozemstvo, bo moral imeti oblastveno dovoljenje. Kdor hoče naseljevati, mora vsak slučaj prej naznaniti oblasti preden začne nagovarjati.

Nekatere vrste zapeljavanja k izseljenju so same ob sebi prepovedane, n. pr. kupčija z dekleti, sleparsko obetanje itd. Dalje so sprejeta določila, ki naj varujejo izseljenca na ladji med prevozom.

Posebno ostro se bo gledalo na prste agentom, kateri goljufajo pri prodaji voznih listkov in pri posredovanju hrane med potjo.

S prevažanjem izselencev v prekmorske dežele se bodo smele pečati le take družbe, ki bodo imele za to dovoljenje ministrstva za notranje zadeve. Ustanovil se bo tudi pomožni svet za izseljevanje.

(Tržaški mestni proračun) za l. 1905. izkazuje: Dohodkov 10,045 440 kron, stroškov 10,021.270 kron.

(Palice pri ruskih vojaki odpravljene). Ruski uradni list je priobčil te dni carjev ukaz, s katerim se odpravi kazen vojakov tepenja s palicami.

(9000 kron) za kruh sv. Antona se je nabralo v poldrugem letu v cerkvi sv. Antona novega v Trstu. Pa pravijo, da cerkev nima srca za vboge!

Uganke.

Rešitev ugank pr občenih v zadnji številki: 1) Venera — nevera, 2) presica, 3)

4	3	8
9	5	1
2	7	6

Če se pa vrste zamenjajo, je možna prava rešitev še na par drugih načinov.

Pravilno so rešili vse tri uganke: Kiril Bezenšek v Plovidu (Bolgarija), Stok Lidija v Dutovljah, Hušo Mihael v Gorici, Brgant Ljudevit v sv. Leuartu, Esih Alojzija v Loki pri Zidanem mostu, Miloš Borštanski, Horvat Karol v Novem mestu, Osana Ivanka v Trstu, Inglič Jerica in Čok Anica v Trstu, Vodopivec Vinko v Kamnjah in Pušišek Mihael na Zdolah.

Med temi je pri izžrebanju zadela sreča g. Vinka Vodopivca, kateremu je uredništvo takoj poslalo krasno pesniško zbirko Silvina Sardenka „V mladem jutru.“

Posamezne uganke so rešili: Novak Cilka in Lipuš Minka v Frankolovem, Gorjup Anica v Rojanu in Štranj Josip pri sv. Ivanu.

Opomba. Rešilce posameznih ugank ne bomo v bodoče več priobčevali. Kdor ni naročnik lista, nima pravice na razpisano darilo.

Novi uganki.

- 1) Mlad sem zdaj in svetlobel,
Vmazan ves slovo bom vzal.

(Kralj Marica.)

- 2) Kaj ima vsak moder mož vedno pred
očmi?

(Števo E.)

Razpisano darilo pod navadnimi pogoji: Koledarček 1905.

IZ uredništva nekega lista. Urednik (ocenjevalcu, ki ga je opozoril na nekatere pogrške): „Tako je prav, da smo si delo razdelili; jaz pogrške delam, Vi jih pa popravljate.“

„Barometer je padel“, pravi hči očetu. Oče: „Za koliko pa?“ — Hči: „Prav na dva kosa.“

Mož: „Žena, prav rad te imam, pa eno slabost ti moram očitati, namreč to, da nikdar ne preiskuješ mojih žepov.“ — Žena: „In to imenuješ ti slabo lastnost?“ — Mož: „Seveda, kajti sicer bi se prepričala, da so vsi moji žepi raztrgani!“

Za kratek čas.

Napredni poštarji.

(Zvonimir Masle.)

Posebno pošto vozimo
moderno — na lopati,
koles mi več ne rabimo,
v napredku smo bogati.

Hrešči naš voz in prah vali
in vse nas občuduje —
napreden nikdar oni ni,
ki nam se posmehuje!

Trara, trara, trara, trara....!
pahnila nas je sila —
razbila voz in potnika
v oblak prahu zavila....

Lopata le se snela je —
nezgoda — kaj bi bilo,
ko v takem diru bi voje
pri kolih ven skočilo!

Kot cestni vrabci beli smo —
kaj, potnik naš še plače?
— oj, čelo je opraskano
in strgane so hlače!

Zgubimo se in v časnike
nezgode te ne dajmo,
obrazov modrih, kot nožje
domov se prikazajmo!

Koledarček.

Danes 23. dec. Viktorija, dev. (post). = Jutri 24. Adam in Eva (božična vigilija s postom). — 25. Božič. — 26. Štefan, prvi mučenik. — 27. Janez evang. Jezusov ljubljenc, varuh Marije Device, apostelj ljubezni. — 28. Nedolžni otročiči, pomorjeni v Betlehemu na Herodovo povelje. — 29. Tomaž, nadškof in muč. na Angležkem. (Za dnji krajec lune ob 4 in 33 min. pop. Po „ključu“ smemo na to luno pričakovati v nastopnem tednu lepo vreme.) — 30. Nicefor, muč. — 31. Silvester, papež,

1905. 1. jan. Novo leto. Obrezovanje Gospodovo. — Makarij, opat. — 3. Genovefa, devica. — 4. Tit, škof. Izabela, kraljica. — 5. Telesfor, pap. muč. (Mlaj ob 7. uri 15. minut zvečer. Vreme: dež in sneg če bo južen ali zapaden veter.) — 6. Sv. trije kralji, ali razglašenje Gospodovo med pagane. — 7. Valentin, škof.

— 8. I. nedelja po sv. treh kraljih. (Evangelij: 12-letni Jezus v templju.) Severin, opat. — 9. Julijan in Bazilisa, mučenca. — 10. Pavel I., papež. — 11. Božidar, opat. — 12. Ernest, škof. — 13. Veronika, devica. (Prvi krajec lune od 9. uri 8 min. zvečer. Vreme kakor prejšnjit eden.)

Do konca leta vzraste dan za 3 minute tako, da je zadnji dan leta dolg 8 ur in 38 min.

Listnica uredništva.

Vinko, krasno Te je sodil — glasbe kralj, ki žezlo dviga — da bi zopet mu zagodel — glej, kako ti z brado miga! — Dragotin B. v T. Upamo, da se bo dalo poslano z malimi spremembami vporabiti. Veseli nas, da hočete delati na tem polju. Zvonko v G. Bravo le tako naprej! Še toliko bolje, ker snujemo sedaj župnijske knjižnice v Trstu. „Lemenat“ uspeva. B — sky. Uganka bo dobra. Gledé pesni morda kaj v privatnem pismu. Mihael P. Smo morali skrajšati; uganka pa ni porabna. Sicer pa dobri prijatelji tudi za 1905. Vesele praznike! Gioža. Sva ene misli. Bog Te podpiraj!

Kupujte narodni kolek!

(Nadaljne kitice pošlje na željo upravištvu.)

Za moški zbor.

Naš studenček.

(Ob priliki ustanovitve „Narodnega kolka“.)

Speval Zvonimir Masle.

Uglasbil Vinko Vodopivec.

Andante mosso.

f *mf* *f*

Od - pri - mo, brat - je živ stu - den - ček, Na - ma - kal to - žno bo ra - van. Kot

f *mf* *f*

stra - sne bo lju - be - zni ven - ček Slo - ve - ni - ji v na - ro - čje djan.

rit.

rit.

Bariton solo. *Adagio.*

mf *f*

Na to - žni rav - ni nam probu - jal Mi - lo - ben na - ro - dov bo cvet da ga so -
So - vrag od - reka nam svobo - do In s šo - la - mi o - mi - ke cvet a na - ši

brenčeči zbor.

p

vrag ne bo od - tu - jal In vo - dil v boj nad ro - dni svet. I. volta II. volta

žu - lji, tru - di bo - do vzdr - ža - li nas do boljših let.

Andante mosso.

f *p* *f*

Za -

mf *f* *f* *mf*

to de-nar-ni ti studen-ček naj zla-ta sre-ča te spre-mlja, šu-mljaj pov-so-di zla-ti

mf *f* *f* *mf*

ff *p* *ff* *rit. e. dim.*

ven-ček v lju-be-zni na-ši si do-ma, v lju-be-zni na-ši si do-ma, si doma.

Moda — prisma.

Speval Zvonimir Masle.

Uglasbil Vinko Vodopivec.

Allegretto. p

Glavovir. *f* *p*

Poj-di, poj-di, ka-mor ho-češ, nič ne bo-dem ti bra-ni-la, lah-ko

bri-dko, bri-dko jo-češ, le-pa so še pra-žnja kri-la.

Slovenka.

Speval Zvonimir Masle.

Uglasbil Vinko Vodopivec.

Moderato. mf

Glavovir. *f*

Krasen šopek bom lju-be-če ple-tel in z vr-vi-ca-mi po-vil,

mf *f*

be-le, pla-ve in ru-de-če bar-ve bom u-me-tno v njega zliil.